

zřetelně druhé housle, byla konference cen-
ným zdrojem pohledů z jiné strany a pomoh-
la získat odstup od zdánlivě přirozeného „ev-
ropského“ pohledu na řadu sociálních faktů
– jak běžného každodenního, tak vědeckého
života.

Jitka Laštovková

Poznámky

¹ Účast na konferenci autorce umožnila dotace or-
ganizátora, která pokryla cestovní a ubytovací ná-
klady.

European Population Conference 2006

Liverpool, 21.–24. června 2006

Ve dnech 21. až 24. června 2006 se konala
Evropská populační konference s podtitulem
„Populační výzvy ve stárnoucích společnos-
tech“. Jejím organizátorem byl EAPS (Europe-
an Association for Population Studies) a Ka-
tedra geografie Liverpoolské univerzity, kte-
rá byla zároveň hostitelem konference. Té-
měř pětistovka účastníků debatovala v něko-
lika desítkách sekcí. Ty se zaměřovaly nejen
na jednotlivé aspekty demografického vývo-
je, ale také na demografickou metodologii,
zdroje dat, historickou demografii, demogra-
fické prognózy nebo efektivitu nástrojů po-
pulační a rodinné politiky. Příspěvky se tý-
kaly zejména aspektů demografického vývo-
je v evropských zemích, problematika mi-
moevropských zemí byla představena hlavně
v poster session. Cílem konference tak bylo
v okruhu zainteresované akademické i širší
veřejnosti nahlédnout současné a minulé po-
pulační trendy, odlišnosti ve vývoji a kontex-
tech populační dynamiky jak globálně, tak
v rámci Evropy.

Čeho se tedy podle účastníků konference
týkají hlavní výzvy ve stárnoucích společnos-
tech? Stručně řečeno, zejména úrovně plod-
nosti, stárnutí a jejich ekonomických a sociál-
ních dopadů a efektivitu politických řešení.

V podstatě ve všech evropských zemích
je úroveň plodnosti pod nebo na hranici pro-

sté reprodukce a ani výhledově demografové
neočekávají radikální změnu v tomto směru.
Nic na tom nezmění ani imigrace z třetích ze-
mí. Také podpůrné nástroje ke zvýšení po-
rodnosti v podobě propopulačních opatření
přijatých v té či oné podobě v podstatě ve
všech evropských zemích mají obtížně měři-
telný přímý efekt. Jak vyplynulo z mnoha
příspěvků na toto téma, u opatření rodinné
a populační politiky obecně existují mnohá
dilemata. Mezi nimi jmenujme např.: zda ma-
jí být rodinné dávky cenzurované nebo ploš-
né, zda neblokuje jejich efektivitu nějaké jiné
opatření. A co je asi nejdůležitější, sama poli-
tika neovlivňuje své adresáty přímo, ale skr-
ze převažující společenské hodnoty. Hlavně
vzrůstající individualismus a sociální nejisto-
ta mladých lidí (ať již objektivní, nebo do-
mnělá) v mnoha evropských zemích mají sil-
ný negativní vliv na úroveň plodnosti. Na
příkladu mnoha opatření bylo dokázáno, že
propopulační politiky mají často jen krátko-
dobý efekt, který se dá v generačním pohle-
du označit jako efekt časování, kdy se napří-
klad počet dětí narozených v průběhu ženi-
na života oproti předchozím generacím ne-
zvýší, ale jen se realizuje v jiném časovém
rozpětí a věku ženy.

Důsledkem nízké plodnosti je stárnutí
evropských populací spojené navíc s prodlu-
žováním délky života. Lidé na prahu důcho-
dového věku v Evropě mají dnes šanci prožít
v důchodu v průměru asi 25 let svého života.
Tento fakt má samozřejmě spoustu implikací
jak v oblasti individuálního uplatnění a soci-
ální inkluze lidí vyššího věku, tak z hlediska
enormní zátěže na sociální systém a mezige-
nerační solidaritu. Velkou roli proto v této
souvislosti hraje co nejdelší život ve zdraví
a asi stejně důležitý pocit subjektivní pohody
a subjektivně hodnoceného dobrého zdraví.
Všechny tyto faktory silně souvisí s tím, zda
starší osoba žije v domácnosti se svým živo-
tním partnerem, případně jinou osobou, ne-
bo zda žije sama. V Evropě existují značné
rozdíly ve způsobu bydlení starších lidí a vní-
mání vlastního zdraví. Zjednodušeně se dá
říci, že ve skandinávských a západoevrop-